

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ลัดดาวัลย์ มีทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2548

ISBN 974-5022-03-9

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ลัดดาวัลย์ มีทอง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ดร. วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร บำเรอราช)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสรี ชัดแจ้ง)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ดร. วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร บำเรอราช)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสรี ชัดแจ้ง)

..... กรรมการ

(ดร. จิรา จันทร์กระจ่าง)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมหมาย แจ่มกระจ่าง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 18 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2548

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2547

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร. วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร บำเรอราช และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสรี ชัดแจ้ง กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำ อันเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ประสบความสำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนหมู่บ้านป่าไม้ คณะครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน บุคลากรในชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ญาติพี่น้องและเพื่อนของผู้วิจัยทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือตลอดมา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประสบผลสำเร็จด้วยดี

คุณประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ที่กรุณาอบรมสั่งสอน ให้ความรู้และสิ่งที่ต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยตลอดมา

ถิตดาวัลย์ มีทอง

46911126: สาขาวิชา: หลักสูตรและการสอน; กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)

คำสำคัญ: หลักสูตรท้องถิ่น/ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ลัดดาวัลย์ มีทอง: การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (THE DEVELOPMENT OF LOCAL CURRICULUM ON FOLK WISDOM IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE FOR PRATHOMSUKSA FOUR STUDENTS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: วิมลรัตน์ จตุรานนท์, ค.ด., สุนทร บำเรอราช, Ed.D., เสรี ชัดแจ้ง, ค.ด. 333 หน้า. ปี พ.ศ. 2547. ISBN 974-5022-03-9

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างหลักสูตร 2) การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้ 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนหมู่บ้านป่าไม้ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดเจตคติ การวิเคราะห์ใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วน มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช สูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. เจตคติของนักเรียนต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช หลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

46911126: MAJOR: CURRICULUM AND INSTRUCTION; M.Ed. (CURRICULUM AND INSTRUCTION)

KEYWORD: LOCAL CURRICULUM/ FOLK WISDOM/ NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

LADDAWAN MEETHONG: THE DEVELOPMENT OF LOCAL CURRICULUM ON FOLK WISDOM IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE FOR PRATHOMSUKSA FOUR STUDENTS. THESIS ADVISORS: WIMONRAT CHATURANON, Ph.D., SUNTHORN BUMRERRAJ, Ed.D., SEREE CHADCHAM, Ph.D. 333 P. 2004. ISBN 974-5022-03-9

The purpose of this research was to develop a local curriculum on folk wisdom in Nakhon Si Thammarat Province for Prathomsuksa IV students. There were 4 steps for the curriculum development procedure as follows: 1) Curriculum Development, 2) Evaluation Before Implementation, 3) Curriculum Implementation, and 4) Curriculum Revision. The samples used in this research consisted of 36 Prathomsuksa IV students at Mu Ban Pha Mai School, Nakhon Si Thammarat Province, in the second semester of the academic year 2004. The instruments used for the research were an achievement test and an attitude test. The data were analyzed through use of mean, standard deviation, and t-test.

The results were as follows:

1. The local curriculum was found to be rated at a very good level. The curriculum had completed the components and was found appropriate for local communities. Also the curriculum could be applied for teaching and learning.
2. The students 's achievement for the posttest was significantly higher than that of the pretest ($p < .01$)
3. The students 's attitude towards the curriculum revealed in the posttest was significantly higher than that of the pretest ($p < .01$)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร.....	10
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	34
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	40
ภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	48
ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	52
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	58
เจตคติ.....	72
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	77
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	84
การสร้างหลักสูตร.....	84
การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้.....	88
การทดลองใช้หลักสูตร.....	90

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร.....	94
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
ผลการทดลองใช้หลักสูตร	95
5 สรุปผลและอภิปรายผล.....	98
สรุปผลการวิจัย	98
อภิปรายผล.....	99
ข้อเสนอแนะ	105
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก.....	115
ภาคผนวก ก	116
ภาคผนวก ข	118
ภาคผนวก ค	126
ภาคผนวก ง.....	138
ภาคผนวก จ.....	238
ภาคผนวก ฉ	252
ภาคผนวก ช	257
ภาคผนวก ซ	283
ภาคผนวก ฌ.....	313
ภาคผนวก ญ.....	320
ภาคผนวก ณ	325
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	333

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การประเมินหลักสูตรโดยใช้เทคนิคปุยซองค์ (Puissance Measure)	33
2 ผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้เทคนิคการประเมินหลักสูตร แบบปุยซองค์	89
3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น และหลังทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น	96
4 ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนต่อหลักสูตรท้องถิ่นก่อนการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น และหลังทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น	97
5 ตารางกำหนดเนื้อหาและพฤติกรรมในการออกข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ..	127
6 แสดงค่า IOC ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นใน จังหวัดนครศรีธรรมราช	128
7 แสดงค่า IOC ของแบบวัดเจตคติต่อหลักสูตรท้องถิ่น	129
8 แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	130
9 แสดงค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติต่อหลักสูตรท้องถิ่น ..	133
10 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช ของกลุ่มทดลอง เปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน	134
11 คะแนนเจตคติต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช ของกลุ่มทดลอง เปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน	136

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	7
2 โครงสร้างหลักสูตรตามแนวคิดของเชส	15
3 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์	22
4 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการศึกษาตามแนวคิดของไทเลอร์	29
5 กรอบแนวคิดรูปแบบการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ.....	60
6 นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มในห้องเรียน.....	326
7 การนำเสนอผลงานของนักเรียน	327
8 การฝึกซ้อมโนร่าห์กับวิทยากร	328
9 นักเรียนเรียนรู้จากวิทยากรในห้องเรียน	329
10 นักเรียนสาธิตการเล่นของเด็ก	330
11 การทำมิดกรูหยัน	331
12 การสาธิตการตีดาบ.....	332